

Homenatge a l'URSS?

L'any 1937 es van complir 20 anys de la revolució russa i amb aquest motiu el partit comunista va promoure diversos homenatges que anaven des de mítings al front i a la rereguarda, fins a una allau de propaganda per part dels seus òrgans d'agitprop. *(Foto 99)*

En realitat, les celebracions de la revolució d'octubre van tenir lloc al mes de novembre per la diferència dels calendaris gregorià i julià. A l'Hospitalet sembla que l'Ajuntament també va voler fer un acte públic i va trametre invitacions a partits i sindicats perquè s'hi afegissin. Vet aquí, però, que les respostes no van ser unànimes. *(Foto 100 i 101)* La raó del perquè cal trobar-la en la desunió de les forces polítiques que formaven part del Front Popular.

Tinguem present que Rússia i Mèxic van ser els únics governs que van donar suport a la República espanyola amb aliments, armes i material de guerra. Mèxic ho va fer proporcionalment a la seva capacitat, i això el poble i el govern republicà sempre ho van reconèixer. El president Lázaro Cárdenas va dispensar, a més a més, una bona acollida a molts milers de refugiats republicans en acabar la guerra i va ser un dels últims països a reconèixer el govern de Franco.

Pel que fa a la Unió Soviètica, el seu ajut no va ser tan desinteressat. El govern de Stalin va reaccionar contra el suport descarat d'Itàlia i Alemanya als insurgents espanyols i va començar a enviar assessors militars, armes i queviures a la República espanyola.

D'assessors i especialistes militars russos en van venir uns 4.000; tanmateix la majoria d'homes van ser els voluntaris de les brigades internacionals, que càlculs recents situen entre 30.000 i 60.000 individus de 80 nacionalitats diferents. No tots eren comunistes, però sí que ho era la internacional comunista (Kominintern), organització que els reclutava i donava formació militar i política a la base d'Albacete.

El primer vaixell soviètic que va arribar al port de Barcelona va ser el Zirianin, al qual se li va dispensar una rebuda apoteòsica, només

102) ESCRITS DE GUERRA

CIUDADANO ALCALDE PRESIDENTE DEL AYUNTAMIENTO DE
HOSPITALET DEL LLOBREGAT CIUDAD

POR LA PRESENTE ACUSAMOS RECIBO DEL COMUNICADO DE
ESTA ALCALDIA DEL HOMENAJE A LA U R S
DEBEMOS PUES COMUNICAROS QUE ESTA ENTIDAD VE CON SIMPATIA DICHO HO-
MENAJE Y SE ADIERA A EL
AL MISMO TIEMPO TAMBIEN DEBEMOS MANIFESTAROS QUE DEBIDO A LAS ACTU-
ALES CIRCUNSTANCIAS QUE ATRAVESAMOS NOS ES DEL TODO IMPOSIBLE EL AD-
QUIRIR LAS 15 HOJAS DE SELLOS DE A 0'10 PESETAS DADA UNO
DEBEMOS PUES EL PODER ADQUIRIR TRES HOJAS DE DICHOS SELLOS QUE ES
LO QUE NOS PERMITE NUESTRO ESTADO ECONOMICO,
VIVA USTED MUCHOS ANOS PARA BIEN DE LA REPUBLICA Y DE
LA CAUSA ANTIFACISTA.

EL PRESIDENTE
[Signature]
CIRCULO DEMOCRATICO FEDERAL

EL SECRETARIO
L. Plano

HOLANDA 42 HOSPITALET DEL LLOBREGAT
HOSPITALET 5 DE DICIEMBRE DE 1937

Fotos 99 i 100. Insígnia creada per commemorar el XX aniversari de la revolució russa. Carta d'adhesió del Círculo Republicano Federal a la commemoració. AMHL- 101_U441_1937_040_1

enfosquida pel fet que en comptes d'armes només duia aliments. Després van venir més i més vaixells russos a través del Mediterrani, fins que els submarins italians van començar a enfonsar-los, davant la inoperància del comitè internacional de No-Intervenció.

Això va quedar palès amb la campanya pro-Komsomol (vaixell soviètic enfonsat al Mediterrani, que se suposa que transportava armes per a la República), campanya creada per restituir l'import econòmic del vaixell a l'URSS.

La Unió Soviètica va decidir aleshores trametre el material bèl·lic des dels ports del Bàltic i l'Àrtic fins al port de Le Havre, a França i des d'allí per ferrocarril a la frontera de Port Bou. Aquest camí era més llarg i el pas de la frontera restava al criteri del govern francès, de manera que el subministrament pagat a preu d'or (i mai millor dit) pels governs espanyol i català era interromput durant llargs períodes de temps.

L'excés de zel que França i Gran Bretanya van posar en entorpir els proveïments comunistes a la República va ser una comèdia —per no dir un escarni— quan es tractava dels nazis i feixistes. I, com va advertir Winston Churchill, després ho van pagar durant la segona guerra mundial.

En total, hom calcula que la Unió Soviètica va proveir d'un miler d'avions, més de 700 carros de combat, 1.500 peces d'artilleria, mig milió de fusells Mosin-Nagant, milers de metralladores Maxim i Degtiaríeva i milions i milions de municions per a totes aquestes armes.⁴⁸

---

48. Són molt nombroses les obres publicades sobre l'ajut internacional als bàndols en combat. Des d'obres clàssiques com les de Hugh Thomas, Alcofar Nassaes, Michael Alpert, Gerald Howson i els germans Salas Larrazábal, fins a les més recents que aporten dades dels arxius russos que he esmentat al començament del llibre. En aquest sentit, vull destacar l'aportació de Manel Pinar, David Íñiguez i David Gesalí amb obres com la recentment publicada: *Vicenç Pinar, l'aviador, cartes de Kirovabad*. Barcelona: ADAR, 2020, on trobem la dada de quants espanyols van anar a l'actual república del Kazajstan a formar-se com a pilots de guerra, quants en van tornar, en quantes accions van participar, etc.

Com ja he dit, aquest ajut no va ser gratuït, va ser pagat amb el famós "or de Moscou" i amb el paper preponderant del partit comunista en el govern de Negrín fins al final de la guerra. Com que Stalin va desencadenar una sèrie de "purgues" a Rússia contra els dissidents de la seva línia política, aquesta activitat es va estendre també a casa nostra i va desembocar en els "fets de maig" de 1937.

A l'Hospitalet, més que els "fets de maig", els enfrontaments entre la FAI-CNT d'una banda i l'ERC i la UGT de l'altra, van tenir lloc des de l'inici de la guerra fins a l'abril de 1937. Des de finals de 1936, els anarquistes havien perdut l'alcaldia i molts dels seus milicians havien hagut de passar als rengles de l'exèrcit regular. En l'època d'aquestes cartes, novembre de 1937, els llibertaris estaven, doncs, molt "escaldats" amb els seus opositors.

Per això no ens ha d'estranyar el contingut de la carta dels sindicats de CNT/AIT, negant-se a participar en cap homenatge que pogués interpretar-se a favor de l'estalinisme.

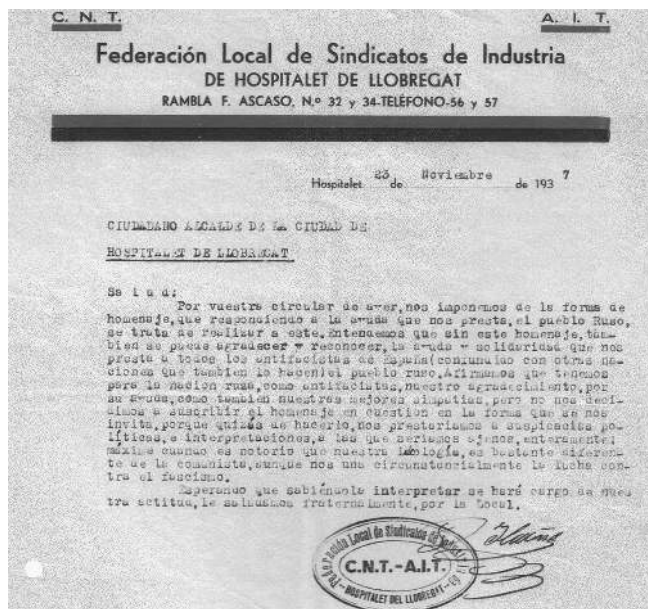

Foto 101. Carta de la CNT-AIT rebutjant l'homenatge. Els "fets de maig" encara couen. AMHL-1_101_U441_1937_040_2